

Szczecin, dnia 1 lipca 2016 r.

REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE

WOPN-ON.6202.12.2016.AR

OBWIESZCZENIE

Działając na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) oraz § 19 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) informuję o możliwości zapoznania się z treścią projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje” oraz o możliwości składania uwag i wniosków w tej sprawie. Projekt zarządzenia w przedmiotowej sprawie stanowi załącznik do niniejszego obwieszczenia.

Uwagi i propozycje odnośnie treści projektu składać można w terminie **do dnia 29 lipca 2016 r.** pisemnie na adres: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin, faxem na nr: 91 4305 201 lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres sekretariat.szczecin@rdos.gov.pl (z podaniem tytułu wiadomości – „WOPN.ON.6202.12.2016.AR”) zmiana planu ochrony rezerwatu”) bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 262).

Informuję jednocześnie, iż odpowiedź na wszystkie wniesione uwagi i wnioski udzielona zostanie w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, dlatego też nie będą udzielane żadne inne indywidualne odpowiedzi autorom uwag i wniosków. Powyższe obwieszczenie wydane zostanie do dnia 30 września 2016 r.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO
DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Konserwator Przyrody
w Szczecinie
Sylwia Jurzyk-Nordlów

**Projekt zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 2016 r.
w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje”**

Na podstawie art. 19 ust. 6 i art. 20 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, zm. z 2014 r. poz. 926, z 2015 r. poz. 1045 i z 2016 r. poz. 422) zarządza się, co następuje.

§ 1. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Zdroje”¹⁾ obowiązuje do dnia 27 kwietnia 2028 r.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie stanowiska odnawiającego się cisa pospolitego *Taxus baccata* w granicach jego zasięgu geograficznego.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu w granicach sieci Natura 2000 oraz Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” i jego otuliny;
- 2) zachowanie w obiekcie różnorodności biologicznej na co najmniej obecnym poziomie, a także transferu genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych;
- 3) powstrzymanie na obszarze rezerwatu inwazji roślinności ruderalnej i niepożądaney w zbiorowisku leśnym *Quercus-Fagetum*;
- 4) położenie rezerwatu w bezpośrednim sąsiedztwie (od strony południowej) z ulicą Radosną i w bliskim sąsiedztwie osiedli Podjuchy i Zdroje, co wiąże się z silną antropopresją oraz w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A6, co wiąże się ze wzmożonym przedostawaniem się w granice obiektu spalin samochodowych.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. 1. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

2. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 5. Ustanawia się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych:

- 1) należy utrzymać dotychczasowy status użytków leśnych (Ls) na działkach ewidencyjnych 123/2 i 125/3 obręb Dąbie 144 – łączących rezerwat z kompleksem leśnym Puszczy Bukowej;
- 2) w przypadku planowanej zabudowy kubaturowej (mieszkalnej, użytkowej, technicznej i przemysłowej) na obszarze działek 19/2 i 21 obręb Dąbie 166 utrzymać i wprowadzać przy granicy rezerwatu nasadzenia zieleni w pasie minimum 20m stanowiących naturalną strefę buforową;
- 3) należy utrzymać nawierzchnię brukową ulicy Radosnej.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

¹⁾ niniejsze zarządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Nr 17/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 39, poz. 800), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

**Załącznik nr 1 do projektu zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 2016 r.**

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
<i>Zagrożenia wewnętrzne</i>		
1.	Niekontrolowana penetracja obszaru rezerwatu oraz związane z nią niszczenie okazów cisa (ścinanie gałązek), wydeptywanie roślinności i zbiór owoców runa leśnego i owoców cisa, zaśmiecanie obiektu, kradzież drewna.	Właściwe oznakowanie granic rezerwatu tablicami urzędowymi, regulaminowymi i edukacyjnymi. Utrzymanie sprawności technicznej grodzienia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb. Egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwacie poprzez okresowe kontrole upoważnionych służb leśnych i służb ochrony przyrody. Drewno usuwane z rezerwatu, w ramach działań ochrony czynnej powinno być bezzwłocznie wywożone poza obszar rezerwatu i nie składowane na jego obszarze lub przy granicy.
2.	Brak naturalnych odnowień cisa oraz bujny rozwój runa i podszytu stanowiących konkurencję dla osobników cisa. Osłabienie kondycji cisa w wyniku nieprawidłowego doświetlenia stanowisk.	Stworzenie warunków do kiełkowania nasion i rozwoju siewek cisa poprzez mechaniczne usunięcie gęstego runa, krzewów (w szczególności: jeżyny <i>Rubus sp.</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , śnieguliczki białej <i>Symphoricarpos albus</i>) oraz podrostów wiązu <i>Ulmus sp.</i> , klonu <i>Acer sp.</i> , jawora <i>Acer pseudoplatanus</i> oraz osłonięcie stewek cisa.
3.	Zamieranie cisów na skutek nadmiernego zagęszczenia oraz uszkodzenie cisów przez wywracający się posusz sosny.	Rozluźnienie zagęszczenia cisów poprzez wycięcie osobników zamierających w nadmiernym zagęszczeniu. Usuwanie posuszu, w którego zasięgu znajdują się cisy.
4.	Zgryzanie siewek cisa przez zwierzynę płową.	Utrzymanie sprawności technicznej grodzienia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb.
5.	Zagrożenie ze strony grzybów patogennych i różnych szkodników owadzych.	Prowadzenie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przędziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych przeciwdziałających zagrożeniu.

Zagrożenia zewnętrzne	
<p>Sąsiedztwo aglomeracji szczecińskiej i związana z tym urbanizacja terenów sąsiadujących z Puszcą Bukową, presja rekreacyjna, powiększanie terenów zabudowanych, rozwój terenów komunikacyjnych skutkujące fragmentacją korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym z gruntami leśnymi Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz umożliwiających swobodny transfer genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych.</p>	<p>Zjawisko niemożliwe do całkowitego wyeliminowania. Ograniczenie zagrożenia poprzez utrzymanie dotychczasowego statusu użytków leśnych (Ls) na działkach ewidencyjnych 123/2 i 125/3 obręb Dąbie 144 – łączących rezerwat z kompleksem leśnym Puszczy Bukowej. W przypadku planowanej zabudowy kubaturowej (mieszkalnej, użytkowej, technicznej i przemysłowej) na obszarze działek 19/2 i 21 obręb Dąbie 166 utrzymanie przy granicy rezerwatu nasadzeń zieleni w pasie minimum 20m stanowiących naturalną strefę buforową – składającą się z gatunków: lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>, jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>, jarząb zwyczajny <i>Sorbus aucuparia</i>, czeremcha zwyczajna <i>Padus avium</i>, grab zwyczajny <i>Carpinus betulus</i>, jabłoń dzika <i>Malus sylvestris</i>, brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>, sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i>, buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>, dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i> oraz krzewy: leszczyna pospolita <i>Corylus avellana</i>, trzmielina zwyczajna <i>Eutonymus europaeus</i>, głóg jednoszyjkowy <i>Crataegus monogyna</i> i dwuszyjkowy <i>Crataegus laevigata</i>.</p>
<p>6.</p>	<p>Autostrada biegnąca w odległości około 200 metrów od południowej granicy rezerwatu, duży parking hotelu Panorama zlokalizowany (na działce nr 14 obręb Dąbie 118) w odległości 12 m od południowej granicy rezerwatu oraz natężona emisja spalin z obu ww. obiektów oddziaływująca na stan zdrowotny drzewostanu w rezerwacie, w tym okazów cisa.</p>
<p>7.</p>	<p>Utrzymanie/rozszerzenie szpaleru drzew z odrostami (naturalnych kształtów koron oraz tworzących się u nasady pni odrostów lip <i>Tilia sp.</i>), jaki znajduje się po obu stronach wzdłuż ulicy Radosnej, stanowiący naturalny ekran zatrzymujący zanieczyszczenia związane z ruchem samochodowym. Utrzymanie dotychczasowej brukowanej nawierzchni ulicy Radosnej wymuszającej zmniejszenie prędkości przejeżdżających pojazdów.</p>
<p>8.</p>	<p>Wkraczanie i rozprzestrzenianie się w rezerwacie gatunków niepożądanych (tzw. światłożądnych) : jeżyny <i>Rubus sp.</i>, śnieguliczki <i>Symphoricarpos albus</i>, bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i>, chmielu zwyczajnego <i>Humulus lupulus</i>.</p>
	<p>Odstąpienie od wielkopowierzchniowych zrębów zupełnych sąsiadujących z rezerwatem wydzieleniach 25d, 25 h²⁾ skutkujących nagłą zmianą stosunków świetlnych we wschodniej części rezerwatu.</p>

²⁾ według Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla Lasów Miejskich Szczecina na lata 2002-2011.

**Załącznik nr 2 do projektu zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 2016 r.**

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Cięcia sanitarne drzew, w tym usuwanie martwych drzew sosny <i>Pinus sylvestris</i> .	<p>Należy wyciąć drzewa martwe, stwarzające zagrożenie swoim powaleniem dla odnowień cisowych oraz dla grodzenia rezerwatu (w ilości zależnej od potrzeb ustalonej na podstawie lustracji i szacunku brakarskiego, przeprowadzanych w odstępach minimum 2-letnich). Usuwanie drzew powinno odbywać się przy zachowaniu maksymalnej ostrożności, w sposób nie narażający na zniszczenie podrostów i nalotów cisowych. Drzewa po wycince należy wynieść poza obręb rezerwatu w miarę bezinwazyjnie z użyciem specjalistycznego ciągnika nasiębiernego, za wyjątkiem okazów, których „wciągnięcie” z obszaru rezerwatu grozi zerwaniem ściółki i uszkodzeniem egzemplarzy cisów.</p> <p>Pozostawiać zajęte przez ptaki drzewa dziuplaste, a w miarę potrzeb poddać je jedynie cięciom pielęgnacyjnym.</p> <p>Wszystkie zabiegi realizować poza sezonem lęgowym zwierząt, tj. w okresie 01.09.-28.02.</p>	Punktowo na obszarze całego rezerwatu w wydzieleniu 125f ³⁾ , tj. na powierzchni 2,12 ha
2.	Ogrodzenie rezerwatu.	Ok. 620 mb siatki leśnej ustawionej wzdłuż granic rezerwatu. Konserwacja i naprawa ogrodzenia w miarę potrzeb i w terminach od nich uzależnionych.	Wzdłuż granic rezerwatu.
3.	Wycinka martwych i zamierających cisów <i>Taxus baccata</i> .	<p>Wyciąć wszystkie martwe i zamierające cisy (do 30 okazów, w jednym nawrocie) oraz okazy o słabej kondycji nie rokujące nadziei na osiągnięcie dojrzałości rosnące w zagęszczeniach (pod okapami innych cisów). Prześwietlanie cisów przeprowadzać pod nadzorem przyrodniczym – zabieg przeprowadzić w okresie pierwszych 5 lat obowiązywania niniejszego planu.</p> <p>Kontynuacja zabiegów, w zależności od potrzeb, w oparciu o wyniki corocznego monitoringu.</p>	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
4.	Monitorowanie stanu rozprzestrzeniania się gatunków: jeżyny <i>Rubus sp.</i> , śnieguliczki <i>Symphoricarpos albus</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , chmielu zwyczajnego <i>Humulus lupulus</i> .	Corocznie, kartowanie zmian.	Obszar całego rezerwatu.

³⁾ według Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla Lasów Miejskich Szczecina na lata 2002-2011.

5.	Mechaniczne usuwanie gatunków niepożądanych w rezerwacie, w tym : jeżyny <i>Rubus sp.</i> , śnieguliczki <i>Symphoricarpos albus</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , chmielu zwyczajnego <i>Humulus lupulus</i> poprzez ich wrywanie z korzeniami i przycinanie oraz mechaniczne usuwanie podrostu mające na celu zmniejszenie zagęszczenia roślinności drugorzędowej.	Usuwanie chmielu oplatającego cisy, rosnącego w ich bliskim sąsiedztwie i innych niepożądanych w rezerwacie zarośli, tj.: jeżyny, śnieguliczki, bzu czarnego. Zabiegi przeprowadzić corocznie i powtarzać przez kilka kolejnych lat, do skutku. Intensywność zabiegów ustalić w oparciu o wyniki monitoringu rozprzestrzeniania się gatunków niepożądanych. Punktowo, powierzchnia łączna zabiegu wynosi ok. 1 ha. Usunąć siewki i przeredzić podrost klonu <i>Acer sp.</i> , jaworu <i>Acer pseudoplatanus</i> i wiązu <i>Ulmus sp.</i> , pozostawiając nieliczne okazy wyselekcjonowane w kierunku przyszłych drzew. Zagęszczenie podrostu tych gatunków w miejscu ich występowania powinno wynosić do 5 okazów na 100 m ² . Pozyskaną biomasę należy usunąć poza obszar rezerwatu.	Obszar całego rezerwatu.
6.	Zwalczanie grzybów patogennych i szkodników zwierzęcych.	Przeprowadzanie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia ze strony grzybów patogennych i szkodników (pajęczaków i owadów), w tym głównie przedziorków. W przypadku stwierdzenia ich występowania, w miarę potrzeby usuwać opadłe igły wygrabiając iglastą ściółkę. Zabieg przeprowadzić w zagęszczonej strefie cisa - na powierzchni pozbawionej runa. Ściółkę tę po usunięciu z rezerwatu wczesną wiosną i jesienią, należy spalić. Naprawa i wymiana budek lęgowych dla ptaków w ilości i częstotliwości zależnej od potrzeb.	Obszar całego rezerwatu.
7.	Monitorowanie rozwoju populacji cisa pospolitego oraz ocena skuteczności przeprowadzonych zabiegów. Powtarzać z częstotliwością nie mniejszą niż raz na 2 lata.		Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
8.	Stworzenie warunków do kiełkowania i dobrego zakorzeniania siewek cisa.	W strefie występowania grubej warstwy ściółki należy odsłonić częściowo glebę na 10 poletkach o wymiarach 3x3 m. Prace przeprowadzać pod nadzorem botanika w okresie pierwszych 10 lat obowiązywania planu. W przypadku pomyślnego efektu - podwoić liczbę poletek w latach 2019-2027.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony, sporządzany zgodnie z art. 18 i 20 tej ustawy. Projekt planu sporządza się uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 94 poz. 794). Plany ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinny uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy o ochronie przyrody, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 tejże ustawy, jeśli dla danego obszaru Natura 2000 ustanowiono plan zadań ochronnych lub plan ochrony obejmujący obszar rezerwatu. Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Plan ochrony przedmiotowego obiektu został zatwierdzony rozporządzeniem Nr 17/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 39, poz. 800). Z dniem wejścia w życie ustawy art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 201 poz. 1237 z późn. zm.) zmianie uległy kompetencje organów w kwestii ustanawiania planów ochrony, dotychczasowe zadania wojewody przejął regionalny dyrektor ochrony środowiska, natomiast art. 172 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) wprowadził przepis przejściowy, który stanowi, że ww. rozporządzenie wojewody obowiązuje do czasu wydania przez zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska stosownego zarządzenia.

Jednocześnie, w 2011 r. na podstawie zarządzenia Nr 9/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Zdroje” (Dz. Urz. woj. Zach. Nr 77, poz. 1451) zmianie uległ cel ochrony obiektu z: „wyjątkowe walory krajobrazowe” na: „zachowanie stanowiska odnawiającego się cisa pospolitego *Taxus baccata* w granicach jego zasięgu geograficznego”.

Uwzględniając powyższe niniejsze zarządzenie, w porównaniu do planu ochrony ustanowionego w 2008 r., zawiera uszczegółowione zagrożenia dla aktualnego przedmiotu ochrony rezerwatu i odpowiadające im działania ochronne, aktualne wskazania do dokumentów i aktów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Rezerwat obejmuje obszar lasu o pow. 2,12 ha, gdzie typem siedliska jest las mieszany świeży. Drzewostan rezerwatu tworzy przede wszystkim sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, dominująca na jego całej powierzchni, natomiast w domieszce występują: brzoza brodawkowata *Betula pendula*, lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, dąb szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Quercus petraea*. Przedmiotowe zbiorowisko leśne rozwinęło się na gruncie porolnym i obecnie przeważają w nim gatunki wskaźnikowe dla klasy *Querco-Fagetea* obejmującej lasy liściaste z przewagą dębów. Niemniej jednak nie stanowi ono siedliska przyrodniczego, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510, zm. z 2012 r. poz. 1041 i z 2013 r. poz. 1302). Prawnie chroniony cis pospolity występuje na 30% powierzchni rezerwatu. Wiek sosen 89 lat, cisa pospolitego 30-90 lat. Drzewostan sosnowy rezerwatu, ulegający z biegiem lat ciągłemu rozluźnieniu, wpływa pozytywnie na cienizność osobniki cisa.

Najpoważniejszymi zagrożeniami dla zachowania przedmiotu ochrony jest obecnie brak naturalnych odnowień cisa ze względu na bujny rozwój runa i podszytu stanowiących konkurencję dla osobników cisa, występowanie posuszy sosnowego egzemplarzy w wieku 89 lat, którego powalenie zagraża okazom cisa oraz utrzymaniu użyteczności grodzienia wokół rezerwatu, występowanie grzybów patogennych i różnych szkodników owadzi. Działania ochronne przeciwdziałające ww. zagrożeniom odnoszą się będą głównie do stworzenia warunków do kiełkowania nasion i rozwoju

siewek cisa poprzez mechaniczne usunięcie gęstego runa, krzewów (w szczególności: jeżyny *Rubus sp.*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, śnieguliczki białej *Symphoricarpos albus*) oraz podrostów wiązu *Ulmus sp.*, klonu *Acer sp.*, jawora *Acer pseudoplatanus* i podrostu drzew oraz osłonięcie siewek cisa oraz corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przedziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia i wyboru bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych. W przypadku wystąpienia na obszarze rezerwatu gradacji owadów lub wzmózonej ekspansji grzybów patogennych na obszarze rezerwatu i braku efektów zwalczania metodami mechanicznymi, w oparciu o wyniki corocznego monitoringu, zostaną podjęte decyzje o rozszerzeniu zakresu metod zwalczania o środki chemiczne, w formie zmiany dotychczasowego planu ochrony bądź uzyskania zezwolenia na podstawie art. 15 ust. 4 ochronie przyrody.

Dotychczasowe zapisy odnoszące się do dopuszczonych cięć sanitarnych drzew, w tym usuwania martwych drzew sosny *Pinus sylvestris* zostały rozszerzone w odniesieniu do terminów realizacji prac i ich rozmiaru. Jednakże z dotychczasowego obowiązku wywozu wyciętego drewna z obszaru rezerwatu zostają zwolnione te egzemplarze, których „wciągnięcie” z obiektu chronionego grozi zerwaniem ściółki i uszkodzeniem okazów cisa.

Zawarte w planie ustalenia do aktów i dokumentów planistycznych Miasta Szczecin oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego mają na celu zachowanie korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym z gruntami leśnymi Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz umożliwienie swobodnego transferu genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych.

Nie udostępniono rezerwatu dla celów:

- 1) edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, ze względu na charakter przyrodniczy obiektu oraz przeciwdziałanie wzmózonej antropopresji,
- 2) celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na ww. czynniki oraz brak w jego granicach zbiorników i cieków,
- 3) badań naukowych – ze względu na brak możliwości szczegółowego i jednoznacznego określenia zakresu i rodzaju dopuszczanych badań, które nie oddziaływały by negatywnie na cel ochrony rezerwatu.

Mała atrakcyjność wnętrza rezerwatu wynikająca przede wszystkim z dużego zagęszczenia warstw krzewów, podrostu i runa, nie zachęca lokalnej społeczności do jego penetracji turystycznej lub rekreacyjnej (nie obserwuje się ścieżek wydeptanych przez ludzi). Edukację i turystykę należy ograniczyć tylko do dróg i ścieżek otaczających rezerwat wzdłuż jego granic, zgodnie z istniejącymi już ścieżką dydaktyczną i szlakiem turystycznym. O walorach rezerwatu informują odpowiednie tablice.

Prowadzenie badań naukowych w obiekcie pozostaje uzależnione od uzyskania indywidualnego zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Możliwość uzyskania takiego zezwolenia wynika wprost z art. 15 ust. 1 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody.

Położenie rezerwatu na skraju kompleksu leśnego oraz przebieg dróg i ścieżek wokół niego ułatwia ludziom dostanie się do rezerwatu i jego dewastację. Niekontrolowany wstęp do obiektu związany jest głównie z zamiarami: wyrzucenia śmieci, ścinania drzewek cisów lub ich gałęzi oraz zbioru owoców runa leśnego (głównie grzybów).

Nie wyznaczono w rezerwacie obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową. Mając na uwadze aktualny stan rezerwatu, koniecznym jest dopuszczenie w nim działań przewidzianych w zakresie ochrony czynnej, jako jedyną możliwość utrzymania celu ochrony obiektu.

W rezerwacie nie prowadzi się także działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej ze względu na brak uzasadnionej potrzeby ich wprowadzania oraz sprzeczność ewentualnej działalności w tym zakresie z celem ochrony przyrody rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Zdroje” od maja 2004 r. pokrywa się częściowo z obszarem Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020⁴⁾. W granicach rezerwatu, przedmiot ochrony ww. ostoji stanowią jedynie dwa gatunki nietoperzy, tj. mopek *Barbastella barbastellus* i nocek duży *Myotis myotis*.

⁴⁾ zatwierdzonym decyzją Komisji 2009/93/WE z dnia 12 grudnia r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 43 z dnia 13.2.2009 r., str. 63). Wymieniony akt prawny został

Plan zadań ochronnych dla przedmiotowej ostoi obowiązuje na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1932). Treść ww. PZO uwzględnia obszar rezerwatu. W związku z powyższym oraz art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, w niniejszym zarządzeniu nie uwzględniono zakresu zadań ochronnych dla obszaru Wzgórza Bukowe PLH320020, który posiada już obowiązujący plan zadań ochronnych do roku 2023.

Szczecin, dnia 2016 r.

Sporządził:

Wnioskodawca:

**Ocena skutków regulacji (OSR)
do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje”**

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.).

2. Konsultacje społeczne

Projekt został poddany konsultacjom społecznym.

Lista uczestników konsultacji społecznych:

- 1) Urząd Miejski w Szczecinie;
- 2) Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie
- 3) Rada Miejska w Szczecinie;
- 4) Regionalna Rada Ochrony Przyrody – opinia pozytywna z dnia 30.06.2016r.;
- 5) Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego;
- 6) społeczeństwo – udział społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) poprzez wydanie:
 - obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 05.10.2015 r., znak: WOPN-ON.6202.26.2015.AR o zamiarze przystąpienia do zmiany planu ochrony i podaniu informacji do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do Urzędu Miejskiego w Szczecinie z prośbą o wywieszenie obwieszczenia (przez okres ponad 21 dni na tablicy ogłoszeń). Odnośnie zamierzenia nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski,
 - obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia czerwca 2016 r., znak: WOPN-ON.6202.42.2016.AR w sprawie możliwości zapoznania się z projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag (podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym, umieszczenie na Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w Szczecinie, wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do właściwych miejscowo: Urzędu Miejskiego w Szczecinie, Zakładu Usług Komunalnych w Szczecinie, Zespołu Parków Krajobrazowych

zastąpiony decyzją Komisji 2013/23/UE z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 24 z dnia 26.1.2013 r., str. 58).

Województwa Zachodniopomorskiego z prośbą o jego wywieszenie na tablicach ogłoszeń przez okres 21 dni.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Zarządzenie będzie miało wpływ na wydatki budżetu państwa. W ciągu 13 lat obowiązywania planu na zabiegi ochronne wydane zostanie w przybliżeniu 65 000 zł, w tym:

ok. 20000 zł za ogrodzenie rezerwatu siatką (na długości ok. 620 m) i ewentualną konserwację grodzienia, ok. 15000 zł za monitoring grzybów patogennych i szkodników oraz działania zmierzające do ich likwidacji (bez zastosowania środków chemicznych), ok. 20000 zł za usuwanie gatunków inwazyjnych i podrostu klonu, jaworu i wiązu, ok. 2000 zł za monitoring rozprzestrzeniania się gatunków roślin inwazyjnych, ok. 2500 zł za stworzenie warunków dla kiełkowania siewek cisa, ok. 5500 za monitoring gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000, ok. 2000 zł za naprawę i wymianę budek lęgowych dla ptaków. Koszty usunięcia martwych cisów oraz usuwania podrostu oszacowane zostaną odpowiednio w latach wykonywania w/w zabiegów przez zarządcę rezerwatu. Część z tych środków zapewniają dotacje pozabudżetowe, m.in. z funduszy finansujących ochronę środowiska.

Uzyskane koszty należy traktować bardzo orientacyjnie, gdyż ze względu na specyfikę prac i terenu mogą się znacznie różnić u różnych wykonawców. Należy wziąć także pod uwagę ewentualny wzrost cen usług i materiałów. Szczegółowa wielkość poniesionych kosztów oszacowywana będzie na bieżąco, najwcześniej w rok poprzedzający wykonanie działań.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Zarządzenie będzie miało wpływ na rynek pracy poprzez wymóg realizacji zaplanowanych działań ochronnych i monitoringu.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w:

Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7—5 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).